

Kukomesha Umaskini - wazo la kufikiriwa tu au lengo linaloweza kufikiwa?

Imeandikwa na Dr Kanayo F. Nwanze

Dr Kanayo F. Nwanze ni Rais wa Mfuko wa Kimataifa wa Maendeleo ya Kilimo (IFAD)

ROME, Oktoba 16, 2016 (IPS) - Lengo la Kwanza la Malengo ya Maendeleo Endelevu linatutilia msisitizo kukomesha umaskini na mbinu zote zinazohusishwa na umaskini duniani kote kufikia mwaka wa 2030. Lengo hili na muda wake wa kuafikiwa ni wa kimaono - na linahitaji kuafikiwa. Hatuna muda wa kupumzika.

Umaskini una uhusiano wa karibu sana na njaa, uhamiaji kutoka eneo moja hadi eneo lingine, wakimbizi wa kulazimishwa, migogoro na uharibifu wa mazingira hivi kwamba kuupa kipaumbele ukomeshaji wa umaskini sio tu wazo muhimu la kimaadili na kiuchumi, lakini ni hatua muhimu katika kushughulikia baadhi ya masuala yanayoathiri mataifa ya duniani kwa kiwango kikubwa katika enzi hii.

Ili kuukomesha umaskini, tunahitaji kuzingatia zaidi maeneo ya mashambani ya nchi zinazoendelea ambapo kuna robo tatu ya watu maskini na wanaoishi na njaa.

Mapato ya watu bilioni 2.5 duniani kote bado yanatokana na shughuli za wakulima wadogo wadogo wanaoishi sehemu za mashambani. Kwa hivyo, ni muhimu kuanza kukuza uzalishaji wa wakulima wadogo na masoko ya wakulima hawa kuza mazao yao.

Kwa kuzingatia suala la umaskini, hatma ya Afrika Kusini mwa Sahara inatatiza mno. Ingawa, kulingana na Benki ya Dunia, katika ya miaka ya 1990 na 2012, zaidi ya watu bilioni 1 waliweza kuondoka kwenye umaskini uliokithiri duniani kote. Katika eneo la Afrika Kusini mwa Sahara umaskini uliokithiri umeongezeka kuanzia mwaka wa 1990 na inakadiriwa kwamba watu milioni 300 wanaishi chini ya kiwango kilichowekwa cha umaskini.

Ni muhimu tuulize kwa nini bara la Afrika halijaweza kupata maendeleo katika mapambano yake dhidi ya umaskini, na nini kinaweza kufanywa kuhusu hali hii.

Uchimbaji wa rasilimali asilia unachukua robo tatu za jumla ya mauzo kwa nchi zingine yanayotoka katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara. Lakini bilioni zinazotokana na mauzo haya huwa na athari ndogo katika kupunguza umaskini.

Katika baadhi ya matukio, uwekezaji katika viwanda hivi vya madini umekuwa na hasara kubwa kwa uwekezaji katika kilimo. Hata hivyo, tafiti zinaonyesha kwamba ukuaji katika sekta ya kilimo umekuwa bora zaidi kwa mara 11 katika kupunguza umaskini kuliko ukuaji katika sekta nyingine yoyote Afrika Kusini mwa Sahara.

Uwezo wa sekta ya kilimo kuleta mafanikio kwa mamilioni ya watu hauwezi kupuuzwa. Kwa kweli, kilimo ndiyo sekta kuu inayoawajiri watu wengi duniani, huku ikawapa watu asilimia 40 ya wafanyakazi wote duniani njia ya kujikimu, Afrika ikiwa na asilimia 60.

Uwezo wa bara la Afrika ambao haujatumikizwa ni mkubwa mno. Bara la Afrika lina asilimia 25 ya ardhi ya kilimo duniani. Pia Afrika ina nusu ya ardhi duniani ambayo haijalimwa, ardhi ambayo inaweza kutumiwa kwa shughuli za kukuza mazao ya chakula.

Ongezeko la watu Barani Afrika la asilimia 2.7 kila mwaka lina maana kwamba mahitaji ya chakula yatazidi ya sasa mara mbili kila baada ya miaka 30. Kilimo kinaweza kusababisha maendeleo ya Afrika, kuboresha usalama wa chakula na kuongeza nafasi za ajira ili watu waweze kutoka katika umaskini na hawatahitajika kuhama maeneo ya mashambani ili kutafuta fursa za kazi mahali pengine.

Lakini licha ya uwezo huu wa sekta ya kilimo kukomesha umaskini, huzuni ni kwamba, hii si sekta inayopewa kipaumbele na viongozi wengi wa Afrika. Katika mwaka wa 2003, viongozi wa serikali za Afrika waliahidi kutenga asilimia 10 ya bajeti ya kitaifa kwa sekta ya kilimo na maendeleo ya sehemu za mashambani katika kipindi cha miaka mitano. Kufikia mwaka wa 2012, ni nchi 13 pekee ndizo zilikuwa zimetimiza malengo yanayotokana na ahadi hii.

Badala ya kuendeleza sekta yake ya kilimo, bara la Afrika linatumia bilioni dola \$35 za Marekani kuagiza chakula nje ya nchi- pesa ambazo zingewekezwa ili kuongeza nafasi za ajira, hasa katika maeneo ya mashambani.

Mara nyingi, viongozi wanatarajia ukuaji wa uchumi pekee kuchangia katika kukomesha umaskini. Lakini ukuaji huu wa kiuchumi haumaanishi kuwa kutakuwepo na ukomezaji wa umaskini. Mwezi uliopita, [Mfuko wa Kimataifa wa Maendeleo ya Kilimo \(IFAD\)](#) ulizindua *Ripoti ya Maendeleo Vijijini ya Mwaka wa 2016*, ripoti ambayo ilitathmini maendeleo, mabadiliko na upunguzaji wa umaskini katika sehemu za mashambani, uchunguzi uliofanywa katika zaidi ya nchi 60 zinazoendelea.

Mojawapo ya matokeo ya utafiti huu ni kwamba sera ambazo zinalenga kubadilisha maeneo ya mashambani ni muhimu katika kuangamiza umaskini.

Hizi ni sera ambazo zinakuza uzalishaji katika kilimo na uwepo wa masoko ya kuuza mazao ya kilimo ya ziada, kupanua nafasi za kazi nje ya mashamba na kuweza kupata huduma na miundo-msingi bora zaidi. Sera hizi na maaumzi ya uwekezaji lazima yafanywe. Utekelezaji wa sera hizi hautatendeka bila kuwepo na hatua za kuzitekeleza.

Katika kipindi cha zaidi ya miongo minne, tajriba ya Mfuko wa Kimataifa wa Maendeleo ya Kilimo (IFAD) imeonyesha kwamba wakati watu wanaoishi katika

maeneo ya mshambani wanaweza kupata ardhi na rasilimali zingine, miundo-msingi bora, teknolojia, fedha na masoko, basi maisha yao na maisha ya jamii zao hunawiri, hali inayochangia katika ukuaji wa kiuchumi kwa kiwango kikubwa.

Tutakapoona wakulima wadogo wadogo kama vile wajasiriamali wanaowekeza vijiini na mashamba yao kama biashara zenyet kuleta faida, basi umuhimu wa kuwekeza katika kilimo ili kuhakikisha kwamba biashara hizo zinanawiri utabainika.

Matokeo yake ni kwamba: maeneo ya mashambani yanakuwa vituo mahiri vya ajiri na ustawi. Idadi inayokadirwa ya vijana milioni 600 katika nchi zinaoendelea ambao watakuwa wakitafuta ajira katika mwongo ujao hawatahitajika kuhamia maeneo ya mijini au kutoka kaunti zao kuelekea kaunti zingine; ili kupata nafasi za ajiri kwingineko.

Bila shaka, kufikia ukomeshaji wa umaskini sio tu wajibu wa serikali. Ukomeshaji umaskini unahitaji hatua za washiriki wote- wakulima, wawekezaji wa ndani ya nchi wanaowekeza katika mitandao ya uzalishaji chakula, taasisi za utafiti, mashirika ya maendeleo, taasisi za elimu na wengine - kushirikiana ili kuafikia lengo hili.

Kuwepo kwa viongozi wenye maono, uwekezaji na sera zinazolenga uwekezaji, na hata zilizoratibowi, ukomeshaji wa umaskini hauwezi kuwa wazo la kufikiriwa tu. Ukomeshaji umaskini ni jambo linaloweza kufikiwa - lakini lazima tutambue hali ya haraka ya kukomesha umaskini na tuanze kutenda sasa.